

Gospodarstvo i tržište

Smanjenje globalne potrošnje pamuka u sezoni 2008./2009.

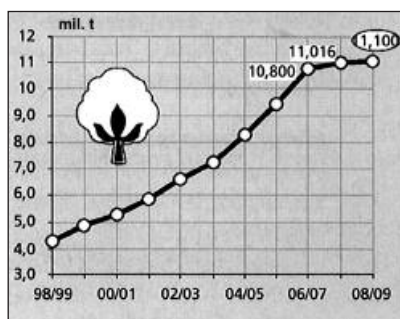
Dr. Roland Seidl

Uredištvo časopisa mittex

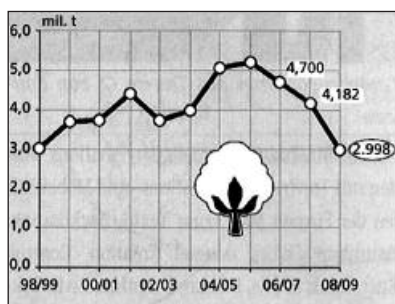
Wattwil, Švicarska

Zbog sporijeg rasta gospodarstva i viših cijena pamuka u usporedbi s poliesterom, u potrošnji pamuka se tijekom 2008./2009. očekuje smanjenje potrošnje za 1% na 6 mil. t. Potrošnja pamuka se od 1998./1999. do 2006./2007. kontinuirano povećavala, ukupno za 8 mil. t, ali tijekom 2007./2008. stagnirala je na 6,6 mil, a za 2008./2009. se predviđa smanjenje potrošnje.

Smanjenje potrošnje pamuka očekuje se u Turskoj, SAD-u, Brazilu, Europskoj uniji, Meksiku, Tajlandu, Rusiji, Tajvanu i Republici Koreji. Nasuprot tome u Kini, Bangladešu, Indoneziji i Vijetnamu očekuje se kontinuiran, premda usporen rast potrošnje pamuka. U Aziji se očekuje manje povećanje potrošnje u sezoni 2008./2009. na 77% u odnosu na 2007./2008. kada je potrošnja bila 76%, sl.1 i 2.

Sl.1 Prerada pamuka u Kini od sezone 1998./1999. do procjene za sezonu 2008./2009.

Sl.2 Prerada pamuka u SAD-u od sezone 1998./1999. do procjene za sezonu 2008./2009.

Sporiji rast gospodarstva

Sporiji rast svjetskog gospodarstva utječe na potražnju tekstilnih gotovih proizvoda i također na potrošnju vlakana. Prema Međunarodnom monetarnom fondu globalni gospodarski rast će se smanjiti s 5,0% u 2007. na 4,1% u 2008. i na 3,9% u 2009. Gospodarski rast će se smanjiti i u industrijskim i u zemljama u razvoju. Osim toga će cijene pamuka, koje su više u usporedbi prema poliesteru uzrokovati smanjenje udjela pamuka na ukupnom tržištu vlakana.

Povećanje cijena pamuka

Od proljeća 2007. cijene pamuka su rasle brže od cijena poliesteru. Model cijena ICAC 2007 prognozira daljnje povećanje cijena pamuka za 2008./2009.: Sezonski prosječni Cotlook A Index određen je s 82 centa/lb za 2008./2009. (95%-tni interval pouzdanosti iznosi 70 do 95 centa/lb). Indeks bi tako bio veći za 12% nego 2007./2008. i bio bi najveći sezonski prosječni Cotlook A indeks od sezone 1995./1996. Postupno povećanje vrijednosti kineskog juana u usporedbi s USD ima negativan utjecaj na konkurentnost izvoza tekstila iz Kine, koja je najveći izvoznik tekstilnih proizvoda i najveći potrošač sirovog pamuka.

Smanjenje količine proizvodnje i prinosa po hektaru

U svjetskoj proizvodnji pamuka u sezoni 2008./2009. očekuje se smanjenje za 6% na 24,7 mil. t jer je sjetvena površina pamuka u svijetu smanjena zbog alternativnih vrsta žitarica koje su postale konkurentnije. Globalni prinos će se nakon rekordnog prinosa u sezoni 2007./2008. sa 787 kg/ha smanjiti na 779 kg/ha (-1%) i tako doseći drugu najveću količinu. Prognozirano smanjenje svjetske proizvodnje zasniva se na smanjenju za 1,2 mil na 3,0 mil. t u SAD-u. Osim toga, proizvodnja će se značajno smanjiti u Turskoj, Kini, Brazilu i Egiptu. Nasuprot tome se u Australiji, Indiji i Pakistanu računa sa značajnim povećanjem proizvodnje pamuka. Udio Azije u svjetskoj proizvodnji pamuka povećat će se 2008./2009. vjerojatno sa 59% (2007./2008) na 62%, tab.1.

Zbog povećanja uvoza Kine, predviđa se za sezonu 2008./2009. povećanje uvoza za 3% na 8,6 mil. t. I za uvoz Turske predviđa se malo povećanje jer se u Turskoj proizvodnja pamuka značajno smanjuje. Za razliku od tih prognoza, u ostatku svijeta se predviđa smanjenje uvoza u drugoj sezoni zaredom. Unatoč manjoj proizvodnji u SAD-u mogle bi velike za-

Tab.1 Svjetska opskrba pamukom (u mil. t)

	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Početne zalihe	12,40	12,17	10,66
Proizvodnja	26,24	24,73	25,91
Opskrba	38,65	36,90	36,57
Prerada	26,55	26,25	26,02
Krajnje zalihe	12,17	10,66	10,55

lihe na skladištu povećati američki izvoz za 5% na 3,2 mil. t; to je najveća vrijednost od 2005./2006. Za indijski izvoz, koji već 7 godina bilježi konstantano povećanje očekuje se povećanje na 1,6 mil. t.

Globalne zalihe pamuka procjenjuju se 2008./2009. za minus 12% na 10,7 mil. t. Najveće smanjenje se očekuje u SAD-u (-1,1 mil. t).

Procjena proizvodnje pamuka u Pakistanu

Prognoza za sjetvenu površinu pamuka u sezoni 2008./2009. iznosi 2,8 mil. ha jer su se u Pakistanu odlučili za više kukuruza i riže. Pakistanska

vlada planirala je proizvodnju od 11 mil. bala (po 480 funti), na sjetvenoj površini preko 3 mil. ha. Prognoza ranijih procjena proizvodnje od 9,375 mil. bala temeljila se na pretpostavci da bi se berba mogla sačuvati od velikog napada štetočina.

Tijekom kraja 2008. godine bilo je natprosječnih monsunskih kiša. Već su velike kiše i poplave preplavile preko 100 000 ha plantaža pamuka. Stručnjaci se boje da bi takva kiša mogla prouzročiti veliko širenje štitastih uši. Vlažna klima također pogoduje širenju bijele muhe, koja prenosi virus koji uzrokuje sušenje biljke. Prema izvještajima, na privatnom sektoru ne postoje dovoljne zalihe pesticida za

kontrolu štetočina.

Ozbiljna energetska kriza u Pakistanu negativno utječe i na proizvodnju pamuka, naročito kod proizvođača u zabačenim područjima s ograničenim pristupom alternativnim izvorima energije. Visoki troškovi pomoćnih sredstava za berbu u kombinaciji s porastom pogonskih troškova uzrok su zabrinutosti. Nedavno je lokalna cijena pamuka porasla na rekordan iznos od 4300 rupija/40 kg (325 USD/480 lb bala), što je prouzročilo kaotične prilike u trgovini. Prerada pamuka u Pakistanu u sezoni 2007./2008. bila je predviđena na 12,175 mil. bala (po 480 lb). Pakistan će vjerojatno zbog velike domaće potražnje boljih kvaliteta postati neto uvoznik. Tekstilna industrija uvozi duga i ekstra duga vlakna iz SAD-a, naročito za gotove proizvode orijentirane na izvoz. Cotton Council International postavlja Pakistan kao šestog najvećeg uvoznika američkog pamuka s količinom uvoza od 497 000 bala pamuka (338 000 pamuka Upland i 159 000 bala pamuka Pima u sezoni 2007./2008. (M.H.)

Izvor: mittex (2008) 6, 6-7